

Justitieutskottets betänkande

1976/77: 21

med anledning av motioner om parts hörande vid besvär över beslut om häktning och reseförbud

Motionerna

I motionen 1976/77:632 av herr Bengtsson i Göteborg m. fl. (c, m, fp) hemställs att riksdagen antar följande ändrade lydelse av 52 kap. 7 § tredje stycket sista meningen rättegångsbalken: "Är fråga om häktning eller reseförbud må hovrätten ock, *om synnerliga skäl föreligger*, utan motpartens hörande göra ändring i underrättens beslut."

I motionen 1976/77:636 av herr Hugosson (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär sådan ändring i rättegångsbalken att hovrätts beslut om ändring av underrätts häktningsbeslut icke må ske utan motpartens hörande, såvida icke synnerliga skäl föreligger.

I motiveringen till motionen 632 framhåller motionärerna att det från rättssäkerhetssynpunkt och för partsbalansen i processen är av väsentlig betydelse att hovrätten bereder båda parter tillfälle att yttra sig innan ändring görs i ett av tingsrätten fattat beslut i fråga om häktning eller reseförbud. Denna princip bör enligt motionärerna frångås endast i undantagsfall. Liknande synpunkter framförs i motionen 636, där motionären också uttalar att det synes som hovrätterna i alltför stor utsträckning underlåter att kommunicera med åklagaren i häktningsfallen. Enligt motionären kan hovrätts beslut att frige den misstänkte utan att ge åklagaren tillfälle till yttrande avsevärt försvåra den pågående förundersökningen och betydande värden kan undandras målsäganden.

Gällande bestämmelser

Vadeinlaga i brottmål skall enligt 51 kap. 8 § rättegångsbalken (RB) alltid delges motparten medan besvärslaga enligt 52 kap. 7 § RB behöver delges motparten endast om ändring görs i det överklagade beslutet. Yrkande om ändring i tingsrätts beslut om häktning eller reseförbud kan framföras antingen i vadeinlaga i samband med vadetalan i brottmål eller i besvärslaga över tingsrätts särskilda beslut om dessa tvångsmedel. För båda fallen gäller att hovrätt får göra ändring i tingsrättens beslut utan att höra motparten (51 kap. 8 § andra stycket sista meningen och 52 kap. 7 § tredje stycket sista meningen RB).

Häktesutredningen

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande i juni 1974 har sakkunniga tillkallats för översyn av häktningsbestämmelserna (Ju 1974:17). Enligt direktiven till utredningen kan det vid de sakkunnigas närmare granskning av praxis beträffande anhållande och häktning visa sig finnas behov av att se över förfarandereglerna. Enligt vad utskottet inhämtat kommer utredningen att behandla den av motionärerna upptagna frågan.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under 1977.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet två motioner angående införande av skyldighet för hovrätt att som regel höra båda parter innan ändring görs i ett av tingsrätt meddelat beslut i fråga om häktning eller reseförbud. Hovrätt äger f. n. enligt särskilda bestämmelser i RB göra sådan ändring utan att höra klagandens motpart. Motionärernas yrkanden går ut på att hovrätt endast om synnerliga skäl föreligger skall få underlåta att höra motparten innan ändring görs i beslutet.

Den av motionärerna upptagna frågan omfattas av den översyn rörande häktningsreglerna som påbörjats av den s. k. häktesutredningen år 1974 och beräknas bli avslutad år 1977. Utredningens ställningstaganden bör ej föregripas av riksdagen. Med hänsyn härtill påkallar motionärernas yrkanden inte någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1976/77:632 och motionen 1976/77:636.

Stockholm den 3 mars 1977

På justitieutskottets vägnar

ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Mattson (s), herrar Polstam (c), Jönsson i Malmö (s), Johansson i Växjö (c), Nygren (s), Petersson i Röstånga (fp), fru Bergander (s), herr Raneskog (c), fru Andersson i Kumla (s), herr Winberg (m), fru Wiklund (c), herr Lidbom (s), fru André (c) och herr Segerstedt (s).